

วารสาร **แก้วปัญญา** Kaewpanya

ปีที่ 4 มกราคม - มีนาคม 2560 | ฉบับที่ 1

www.kaewpanya.com

ISSN : 2392-5892

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานวิจัย และงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการเข้าถึงองค์ความรู้ของภาคประชาชน

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.นำยุทธ	สังค์ธนาพิทักษ์
ดร.ภาสวรรณ	วัชรดำรงศักดิ์
นายภคพงศ์	เพชรบุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุทธนา	เชาสุเมรุ
นายกิตติชัย	ระมิงค์วงศ์
นายเกรียงไกร	ธารพรศรี

จัดทำโดย

คลังความรู้ชุมชน

สถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

98 หมู่ 8 ตำบลป่าป้อง อำเภอดอยสะเก็ด

จังหวัดเชียงใหม่ 50220

โทร.053 - 266516-8

ข้อเขียนหรือบทความใดๆ ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารแก้วปัญญาฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นเฉพาะตัวของผู้เขียน คณะผู้จัดทำไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยและไม่มีความผูกพันกับคณะผู้จัดทำและสถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาแต่อย่างใด

บทบรรณาธิการ

ก้าวเข้าสู่ปี 2560 อย่างเต็มรูปแบบแล้ว โดยในปีนี้ตรงกับปีนักษัตร “ปีไก่” หรือปีระกา ถ้าเป็นพญานักษะ 44 ตัวของอักษรไทย ก.ไก่ ก็เป็นเหมือนพญานักษะตัวแรก ฉบับนี้ก็เลยขอเริ่มต้นพูดถึงจุดเริ่มต้นของ วิวัฒนาการของงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตหมู่บ้านชุมชน แบบมีส่วนร่วม ที่ได้รื้อมนำเอากระบวนการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความก้าวหน้าอย่างยั่งยืนในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 15 ประการ มาเป็นแนวทางการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น บนฐานสังคมแห่งการเรียนรู้ ภายใต้แนวคิด “การพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชนต้องสร้างพื้นฐานคือความพอมมี พอกิน พอใช้ก่อน แล้วจึงค่อยเสริม ค่อยสร้างความเจริญและเศรษฐกิจขั้นสูงต่อไป”

พร้อมกันนี้ติดตามผลงาน “นักสืบฝุ่นละออง” รองศาสตราจารย์ ดร.พานิช อินต๊ะ นักเทคโนโลยีรุ่นใหม่รางวัลพระราชทาน ประจำปี พ.ศ. 2559 จากมูลนิธิส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในพระบรมราชูปถัมภ์ และเนื้อหาสาระที่น่าสนใจภายในเล่มอีกมากมายเช่นเคย

สวัสดิ์ปีระกา...เบิกฟ้าใหม่

บรรณาธิการ

คอลัมน์

6	ขอแสดงความยินดี	ชุมชนเดินทาง อำนาจในมือชาวบ้าน	22
7	รอบรู้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา	องค์กรแห่งการเรียนรู้ การจัดการความรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0	28
12	เปิดมุมมอง การขับเคลื่อนงานบริการวิชาการ ด้วยโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตหมู่บ้าน ชุมชนแบบมีส่วนร่วม	ชะปะ: สเปซ ชีวิตง่ายๆ ใช้จ่ายสบายๆ “แบบออนไลน์” แค่กดคลิก ก็ได้ของแล้ว! !!!! ตอนที่ 1	30
14	เรื่องเล่า ชาวล้านนา กระบวนการพัฒนาใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 “โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตหมู่บ้านชุมชน แบบมีส่วนร่วม”	ตอนย้อน ตะลอนทัวร์ “Slow life ณ ผาหมอน”	32
18	งานวิจัยไม่ขึ้นหิ้ง DustDETEC นวัตกรรมฝุ่นละออง	คู่คิด มิตรชุมชน	34
20	RMUTL Community Engagement งานบริการวิชาการเพื่อสังคม กับภารกิจ สร้างคน สร้างความรู้ สร้างชุมชนและผู้ประกอบการ		

เถลิงถวัลย์ราชสมบัติเป็นจักรแก้ว

งามผ่องแผ้วพระจักรีศรีสยาม

สมเด็จพะเจ้าอยู่หัวอริราชสงครามเรืองพระนาม

ทุกโมงยามขอพระองค์ทรงพระเจริญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า คณะผู้บริหาร คณะอาจารย์ เจ้าหน้าที่

นักศึกษาและศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

อาจารย์บรรณรักษ์ คำมาเขียว ประพันธ์

ขอแสดงความยินดี

ขอแสดงความยินดีกับคณาจารย์ ที่ได้รับตำแหน่ง
ทางวิชาการ ดังรายชื่อต่อไปนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ชินานาญ วิทยาประภากร
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ (เคมี)
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร

รองศาสตราจารย์
วาสนา สายมา
สาขาวิชาเทคโนโลยี
ออกแบบและผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรม
คณะศิลปกรรมและ
สถาปัตยกรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.กุลทรัพย์ ผ่องศรีสุข
สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล
คณะวิศวกรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ระพีพันธ์ ชัดปิก
สาขาวิชาวิศวกรรม
อิเล็กทรอนิกส์
คณะวิศวกรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.น้ามนต์ โชติวิศรุต
สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล
คณะวิศวกรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
อังธรารณ์ พูลยิ่ง
สาขาวิชาการบัญชี
คณะบริหารธุรกิจและ
ศิลปศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
จิตินันท์ กุมาร
สาขาวิชาการบัญชี
คณะบริหารธุรกิจและ
ศิลปศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ว่าที่ ร.ต.ประกาศิต ศรีทะแก้ว
สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้าคณะ
วิศวกรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
กนกวรรณ เวชกามา
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ
คณะบริหารธุรกิจและ
ศิลปศาสตร์

รอบรู้

คอลัมน์ : ข่าวรอบรู้

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

วันที่ 9 ธันวาคม 2559 ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุดม สุธาคำ รองอธิการบดี มทร.ล้านนา เชียงราย พร้อมด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิเชษฐ ทิพย์ประเสริฐ ผู้อำนวยการกองบริหารทรัพยากร ดร.อังกูร ว่องตระกูล ผู้อำนวยการกองการศึกษา และคณาจารย์ มทร.ล้านนา เชียงราย เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการการเตรียมความพร้อม การเชื่อมโยงกลุ่มอุตสาหกรรมและการสร้างเครือข่ายเพื่อยกระดับคลัสเตอร์เกษตรอาหารแปรรูปพื้นที่จังหวัดเชียงรายและจังหวัดใกล้เคียง จัดโดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมและสถาบันอาหาร กระทรวงอุตสาหกรรม และได้เชิญ ดร.ยรรยง เฉลิมแสน คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร มทร.ล้านนา มาเป็นวิทยากรบรรยายในหัวข้อ “เมืองนวัตกรรมเกษตรและอาหารล้านนา” ณ โรงแรมเดอะ เลเจ้น เชียงราย บูติกริเวอร์รีสอร์ท แอนด์สปา อ.เมือง จ.เชียงราย

ด้วยโครงการ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา โดย อาจารย์ ดร.สุรพล ใจวงศ์ษา อาจารย์ประจำสาขาพืชศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร มทร.ล้านนา ลำปาง นางสาวหทัยชนก พัดทะอำพัน นักวิจัยฯ และอาจารย์ สุพัฒน์ ไต้เวชศาสตร์ อาจารย์ประจำสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร และสาขาวิชาพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร มทร.ล้านนา ลำปาง ร่วมกันเป็นวิทยากรอบรมเชิงปฏิบัติการ การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว การทำข้าวแกงทอดรส ใส่อั่ว เต้าฮวยฟรุ๊ตสลัดข้าวหอมล้านนา และข้าวเหนียวแก้ว ให้กับกลุ่มปลูกข้าว บ้านบ่อเกลือ อ.บ่อเกลือ จ.น่าน ในวันที่ 20 พฤศจิกายน 2559 จำนวน 25 คน โดย อ.สุพัฒน์ ไต้เวชศาสตร์ ได้ดัดแปลงงานวิจัยเรื่องข้าวแกงทอด ของอาจารย์เพลินใจ ตั้งคณะกุล และคณะ จากสถาบันคันควัว และพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มาถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำข้าวแกงทอดรสใส่อั่ว ผลของการ อบรม ชุมชนกลุ่มปลูกข้าว ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการสร้าง มูลค่าเพิ่มจากการปลูกข้าว และแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว ต่อไปในอนาคต

คณะทีมงานฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พิษณุโลก ร่วมต้อนรับทีมงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.) จังหวัดสุโขทัยและ ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 11 คน จาก ที่เดินทางมาศึกษาดูงานตาม โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้นแบบหลักสูตร “การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนและการแปรรูป” โดยเข้าศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านทุ่งใหญ่ ต.นิคมพัฒนา อ.บางระกำ จ.พิษณุโลก โดยวันที่ 21 ธันวาคม 2559 มีเกษตรกรผู้ประสบผลสำเร็จภายใต้โครงการหมู่บ้านนาโยนและผลิตเมล็ดพันธุ์ชุมชน เป็นวิทยากรให้ความรู้ จากนั้น วันที่ 22 ธันวาคม 2559 เข้าศึกษาดูงาน ณ โรงเรียนข้าวมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พิษณุโลก เพื่อรับความรู้ในเรื่องกระบวนการหลังการเก็บเกี่ยว

วันที่ 22 พฤศจิกายน 2559 รองศาสตราจารย์ ดร.คมสัน อำนวยสิทธิ์ รองอธิการบดี พร้อมด้วย ผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน เข้าพบ ผู้ว่าราชการจังหวัดน่านนายไพศาล วิมลรัตน์ เพื่อร่วมหารือ แลกเปลี่ยนแนวทางยุทธศาสตร์การบริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน กับ แนวทางของจังหวัดน่าน ร่วมพูดคุยถึงการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยฯ ด้าน การวิจัย การบริการวิชาการ เพื่อชุมชนในแขนงต่างๆ ของมหาวิทยาลัยฯ

น้อมระลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ ข้าพเจ้า คณะผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา และศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก ได้ร่วมจัดขบวนแห่พิธีเปิดงานตากสินมหาราชานุสรณ์ และงานกาชาดจังหวัดตาก ประจำปี 2559 และนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติฯ นิทรรศการเรียงร้อยเรื่องราวจากปฐม อาชีพช่างไม้ตากสู่มหรร.ล้านนา ตาก 80 ปี การสาธิต การจับจีบผ้า การสาธิตการทำอาหารขึ้นโต๊ะเสวย และการแข่งขันมินิวิทยลัยประยุทธ์ตาก ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 28 ธันวาคม 2559 ถึง วันที่ 3 มกราคม 2560

วันที่ 16 พฤศจิกายน 2559 ดร.กิจจาไชยทนต์ คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ และอาจารย์สาคร ปันตา หัวหน้าสาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาให้การต้อนรับ ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์คมสุคนธรทรัพย์ รองคณบดีรับผิดชอบงานวิจัย คณะแพทยศาสตร์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาคม ตันตระกูล ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ณ ห้องประชุมสำนักงาน คณะวิศวกรรมศาสตร์ อาคารเรียนรวม ชั้น 3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ถ.ห้วยแก้ว ในโอกาสที่เดินทางเข้าหารือการทำความร่วมมือการทำวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับเครื่องมือทางการแพทย์ ระหว่างคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ให้สามารถตอบโจทย์การใช้งานในทางการแพทย์อย่างแท้จริง นอกจากนี้ในที่ประชุมหารือยังมีแนวคิดในการร่วมกันพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถทางด้านวิศวกรรมการแพทย์หรือ biomedical engineering อีกด้วย ซึ่งภายหลังการหารือดังกล่าวแล้วเสร็จ จะได้มีการนำข้อสรุปต่างๆ นำเสนอต่อผู้บริหารของทั้งสองมหาวิทยาลัยเพื่อให้ความเห็นชอบและกำหนดกรอบระยะเวลา ขั้นตอนวิธีการในการดำเนินงานร่วมกันต่อไป

คณะอาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเกษตร จ.เชียงใหม่ ลงพื้นที่หมู่บ้านโป่งบัวบาน ม.11 ตำบลแม่ปิ้ง อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำแผนที่เดินดิน เพื่อจัดทำฐานข้อมูลชุมชนแบบมีส่วนร่วม (Village Profile) ระหว่างวันที่ 18 - 20 พฤศจิกายน 2559 ในส่วนการลงพื้นที่ครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ “พัฒนาศักยภาพบุคลากรของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ด้านสังคมด้วยการเรียนรู้ชุมชน”

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพร้าว ร่วมกับคณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จัดนิทรรศการแสดงผลงานทางวิชาการงานศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพบนพื้นที่สูง โครงการพระราชดำรินี้พัฒนาเกษตรพื้นที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน ส่งเสริมงานพัฒนาอาชีพผ้าปักชนเผ่าอาข่า (โบราณ) และเสวนา เรื่อง การส่งเสริมงานพัฒนาอาชีพผ้าปักชนเผ่าอาข่า (แบบโบราณ) โดยนายไพโรจน์ วรพจน์พรชัย อาจารย์สาขาออกแบบสิ่งทอและเครื่องประดับหัวหน้าโครงการ เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2559 ณ ห้องสมุดประชาชนอำเภอพร้าว ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

อาจารย์เมทินี น้อยเรือน อาจารย์แคทรียา พร้อมเพรียง และนางสาวบุษบา พูตา ตัวแทน คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ พร้อมด้วย ว่าที่ ร.ต.ชัยภูมิ สี่มา ตัวแทนคณะวิศวกรรมศาสตร์ ลงพื้นที่หมู่บ้านแม่สายป่าเมี่ยง ต.โหล่งขอด อ.พร้าว จ.เชียงใหม่ เพื่อจัดทำฐานข้อมูลชุมชนแบบมีส่วนร่วม (Village Profile) โดยจะนำข้อมูลที่ได้ไปต่อยอด โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้านชุมชนแบบมีส่วนร่วม ในการนี้คณะทำงานได้ลงสำรวจเส้นทางน้ำตกตาดเหมย และการทำยาสมุนไพรของชาวบ้าน ระหว่างวันที่ 5 -7 พฤศจิกายน 2559

สำหรับการลงพื้นที่ในการทำ Village Profile ในครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้านชุมชนแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาหมู่บ้านแม่สายป่าเมี่ยง ต.โหล่งขอด อ.พร้าว จ.เชียงใหม่ โดยในอนาคตจะมีการนำข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านแม่สายป่าเมี่ยงต่อไป

บุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีและสหวิทยาการ ได้แก่ อาจารย์วิสูตร อาสนวิจิตร ในฐานะตัวแทนมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง และทีมงาน โครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ (SBTC) ได้เข้าร่วมและนำเสนองานวิจัยระดับนานาชาติ [IKMAP2016] ณ เมืองโกเบ ประเทศญี่ปุ่น ในหัวข้อ A Knowledge Management Framework of Thai STEM for Education : A Case Study Science Based Technology College. ซึ่งมีนักวิจัยจากต่างประเทศได้ให้ความสนใจในด้านการพัฒนาการศึกษาแบบ STEM Education และได้สอบถามถึงการนำ STEM มาใช้ในการศึกษาเทคโนโลยีและการเกษตรของโครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ จ.ลำพูน ที่ทีม มหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง ได้ไปเป็นพี่เลี้ยงด้านวิชาการ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุค 4.0

โดยการเดินทางไปนำเสนอผลงานในครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุนภายใต้โครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์

รศ.ดร.นำยุทธ สงค์ธนาพิทักษ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เป็นประธานเปิดศูนย์ความเป็นเลิศทางวิชาการด้านการประยุกต์ใช้ไฟฟ้าแรงสูงพลาสมาและไมโครนาโนบับเบิลเพื่อการเกษตรขั้นสูง เพื่อเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้และวิจัย การสร้างฟองอากาศขนาดจิ๋วในน้ำ หรือเครื่องนาโนบับเบิล ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดเพื่อการเกษตรขั้นสูง ณ อาคารวิศวกรรมไฟฟ้า โดยการเปิดศูนย์ครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมของงานประชุมวิชาการนานาชาติ 1st International Symposium on Application of High-voltage, Plasmas & Micro/Nano Bubbles to Agriculture and Aquaculture (RMUTL 1st ISHPMNB 2017) ซึ่งทาง มทร.ธัญบุรีจะเป็นเจ้าภาพจัดขึ้น ระหว่างวันที่ 5-6 มกราคม พ.ศ.2560 ซึ่งจะเป็กิจกรรมในการครบรอบ 12 ปี การสถาปนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ภายใต้แนวคิด “Local concern Global Solution : Moving Across MIT Border Through Human Capacities Building” 18 มกราคม พ.ศ. 2560

รศ.ดร. นำยุทธ สงค์ธนาพิทักษ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ร่วมลงนามความร่วมมือกับกลุ่มบริษัท ดัชมิลล์ จำกัดโดยนายธีระยุทธ ฉายสว่างวงศ์ ประธานกรรมการ กลุ่ม บริษัท ดัชมิลล์ จำกัด ในการร่วมกันศึกษาวิจัยและทดลองการผลิตและการใช้ประโยชน์ผลผลิตจากพืชเพื่อการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มให้เป็นเชิงอุตสาหกรรมและพาณิชย์พัฒนาการทำฟาร์มโคนมและสร้างเกษตรกรโคนมรุ่นใหม่แบบยั่งยืน เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการอบรมนักปฏิบัติการในโรงงานที่เกี่ยวข้อง ณ ห้องประชุม 1 อาคารอำนวยการ เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2559

การขับเคลื่อน งานบริการ วิชาการ ด้วยโครงการ ยกระดับ คุณภาพชีวิต หมู่บ้านชุมชน แบบมี ส่วนร่วม

อาจารย์ภุศพงค์ เพชรบุล
ผู้อำนวยการสถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน

ทำไมต้องมีโครงการยกระดับฯ ขึ้นมา

เราต้องการปรับรูปแบบงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็น 1 ใน 4 พันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย เพื่อจะได้สร้างผลงานการบริการวิชาการให้ได้ผลลัพธ์ ผลกระทบ ที่เป็นรูปธรรม แนวคิดของแต่เดิมตั้งต้นเริ่มจากการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเข้าไปอบรมให้กับกลุ่มคน ซึ่งทำตามความเชี่ยวชาญของอาจารย์แต่ละคน ซึ่งเป็นเหมือนการเกณฑ์เอาผู้เข้าอบรมเข้ามารวม บางคนก็ต่อยอดไปถึงการใช้ประโยชน์ได้

คอลัมน์ : เปิดมุมมอง โดย อารีรัตน์ พิมพ์นวน

บางคนก็ไม่ได้เอาไปใช้ เพราะบางทีให้ เบี้ยเลี้ยง มีค่าตอบแทนให้ ถึงจะเข้า มาร่วมโครงการ ทำให้ไม่ได้เกิดผลลัพธ์ ตามที่เราคิดไว้ ซึ่งเราต้องการเป้าหมาย ของการบริการวิชาการ คือ การเอาองค์ ความรู้ของมหาวิทยาลัยไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ สร้างมูลค่า ให้กับผู้ที่สามารถ เอาไปใช้ประโยชน์ได้ แต่ถ้าหาก เรา ยังทำแบบเดิม คือ เอาองค์ความรู้ของ มหาวิทยาลัยไปให้กับผู้ที่ไม่ได้เอาไปใช้ ประโยชน์ หรือเอาไปใช้ก็ใช้ส่วนน้อย มัน ทำให้เราสูญเสียต้นทุนไปเปล่าประโยชน์ ก็เลยเป็นที่มาว่าให้เราต้องปรับรูปแบบ ของการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย ใหม่ ผ่านโครงการยกระดับคุณภาพชีวิต หมู่บ้านชุมชน แบบมีส่วนร่วม โดยการ มุ่งเน้นในรูปแบบของ Area base ที่มี หลักการสำคัญก็คือ ต้องไปศึกษาความ ต้องการที่แท้จริงของพื้นที่นั้นๆ แล้ว เราก็มองเห็นว่าในพื้นที่หนึ่งมันไม่ได้ สามารถแก้ปัญหาหรือตอบโจทย์ความ ต้องการได้ด้วยศาสตร์ความรู้ด้านเดียว ต้องเข้าไปศึกษาคูในทุกระดับ และต้องมี การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งหลักการ เบื้องต้นของการเลือกว่าจะไปที่ไหน ขึ้น อยู่กับบริบทของหน่วยงานพื้นที่ต่างๆ เพราะเรามีพื้นที่อยู่ 6 พื้นที่ ว่าความ สะดวกในการเข้าไปดำเนินการหรือใกล้ ในท้องถิ่นนั้น เป็นพื้นที่ที่มีกระบวนการ การมีส่วนร่วม มีผู้นำชุมชนที่ดี โดยการ เลือกผ่านกลไกของรัฐ เช่น พัฒนาชุมชน ที่จะเป็นคนชี้เป้าหมายให้ว่าที่ไหน การ บริหารงานดูจากรูปแบบเดิมแล้วก็มีมา คุยกันในที่บริหารว่าการดำเนินงานมี ปัญหาอะไร แล้วก็ปรับเป็นรูปแบบออก มาเป็นคู่มือการดำเนินงาน จัดประชุม สร้างความเข้าใจ เชิงนโยบายมีผู้ทรง คุณวุฒิ ทุกหน่วยงานเข้าร่วมด้วย แล้ว ก็ปรับรูปแบบนำเสนอ เราจะเป็นฝ่าย สนับสนุนในเรื่องต่างๆ ของทีมที่เข้ามา ดำเนินงานตั้งกรอบวิธีการดำเนินงาน ให้ ตามเงื่อนไข วิธีการวัดผล ให้หัวหน้า

โครงการไปคิดออกแบบโครงการมา แล้ว เอามานำเสนอ เราดูแล้วว่ามันตรงกับ กรอบหรือผลผลิตที่เราต้องการไหม ถ้า ตรงก็สนับสนุนให้ทำ ให้เค้าดำเนินการ เราก็สนับสนุนวิชาการ ให้คำแนะนำเรื่อง เครือข่าย แหล่งงบประมาณในการลงพื้นที่ ที่ ซึ่งเป็นที่มาของโครงการนี้

โครงการยกระดับฯ ไม่ใช่โครงการ ปีต่อปี แต่เป็นโครงการระยะยาว ก้าโมจึงต้องมีระยะยาว เพื่ออะไร

โดยหลักการของโครงการ คือ การเข้าไปเรียนรู้ในชุมชนจริงๆว่าความ ต้องการหรือปัญหาของชุมชนคืออะไร ที่ภาควิชาการจะเข้าไปช่วยเหลือได้ จาก การทำงานในช่วงแรกๆ ทำให้เราเห็น ว่าบางปัญหาไม่สามารถแก้ให้มันจบได้ ในระยะเวลาสั้นๆ ทำให้ไม่ได้ผลลัพธ์ ผลกระทบที่แท้จริง เพราะฉะนั้นเพื่อ ให้เกิดความยั่งยืนให้ชุมชนสามารถอยู่ ได้โดยตนเอง ปัญหาถูกแก้ได้อย่างจริงจัง และสามารถแก้ปัญหาเองต่อไปได้เอง จะต้องทำจนเกิดผลลัพธ์ ผลกระทบ เพราะฉะนั้นก็เลยเป็นเหตุที่เราไม่ สามารถจำกัดขอบเวลาให้อยู่ในช่วงงบประมาณได้ เราต้องขยายไปตามความ จำเป็นของแต่ละพื้นที่โดยเฉลี่ยแล้ว จะอยู่ประมาณ 3 ปี ให้เห็นผลจริงๆ ผลลัพธ์ เราไม่ดูเฉพาะ ผลลัพธ์ (OUTPUT) เพราะว่าการที่ชุมชนจะอยู่ เองได้ การที่ชุมชนจะแก้ไขปัญหาเอง ได้ ผมว่าต้องเห็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ก่อน แล้วต่อไปเค้าก็จะสามารถทำเอง ต่อไปได้ และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน **“ความยั่งยืนที่ชุมชนได้รับ”**

ตั้งแต่การเริ่มต้นของการ นำโครงการเข้าไป มีนักวิชาการเข้าไป เพื่อให้เค้าเรียนรู้ว่าการแก้ปัญหาหรือ การพัฒนาแต่ละเรื่องสามารถเอาภาค วิชาการ งานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้

อย่างไร ที่นี้พอเค้าได้เรียนรู้ เมื่อไหร่ที่ เกิดปัญหาขึ้นอีกหรือต้องการพัฒนา ในพื้นที่นั้นด้วยตนเอง เค้าก็รู้ว่าเค้าจะ ติดต่อกับอย่างไร ทำอย่างไร รู้วิธีการ ในการพัฒนา แนวทางการติดต่อ รู้วิธี การหาเครือข่าย การเอาองค์ความรู้ไป ใช้ประโยชน์ รู้แหล่งที่มีองค์ความรู้อยู่ รู้วิธีการประยุกต์ใช้ เพราะเราไม่ได้ขาด จากเค้าเลย ถ้าหากเค้าเห็นว่าเมืองค์ ความรู้ที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัยที่จะเป็น ประโยชน์ต่อเค้า เค้าก็สามารถมาติดต่อกับเราได้ แล้วเราก็จะไปสานต่อว่าเค้ายัง ขาดหรือต้องการเพิ่มเติมอะไรอีก แต่จะ ไม่ใช่การเข้าไปอยู่ร่วมทำตลอดเวลา กับ เค้าเหมือนการเริ่มต้นทำโครงการ

หลังจากครบ 3 ปีแล้วชุมชน จะสามารถอยู่ได้

เราไม่ได้มีหน้าที่เข้าไปทำต่อ แต่เรามีหน้าที่เข้าไปตามดู เป็นการ ติดตามถ้าหากเค้ามีประเด็นที่อยาก จะพัฒนาต่อ บทบาทของเราก็จะเป็น ผู้ทำ แต่ขอให้เราเป็นที่ปรึกษา เราก็จะ สนับสนุน เพราะวัตถุประสงค์คือ ให้ ชุมชนสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง ให้เค้า พัฒนาตนเองให้เป็นก่อน สามารถแก้ ปัญหาเป็นก่อน พอเค้าแก้ปัญหาของ ตนเองได้ เราก็จะฝ่ายที่คอยสนับสนุน เท่านั้นเอง และเราต้องมีการติดตาม ประเมินผล ความยั่งยืน ซึ่งเป็นนโยบาย ที่ปรับปรุงใหม่ เมื่อการดำเนินงาน โครงการเสร็จสิ้นแล้ว หน่วยงานต้อง มีการเข้าไปติดตามและรับทราบการ รายงานผลความเคลื่อนไหวของชุมชน ให้กับมหาวิทยาลัยทราบ

ที่มา: จากบทสัมภาษณ์ส่วนหนึ่ง จากงานวิจัย การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเพื่อการถ่ายทอดองค์ ความรู้สู่ชุมชน กรณีศึกษา:โครงการยกระดับ คุณภาพชีวิตของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราช มงคลล้านนา น.ส.อารีรัตน์ พิมพ์นวน

คอลัมน์ : เรื่องเล่าชาวล้านนา (เรียบเรียง โดย ร.เรือ พายไป)

กระบวนการ
พัฒนาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9

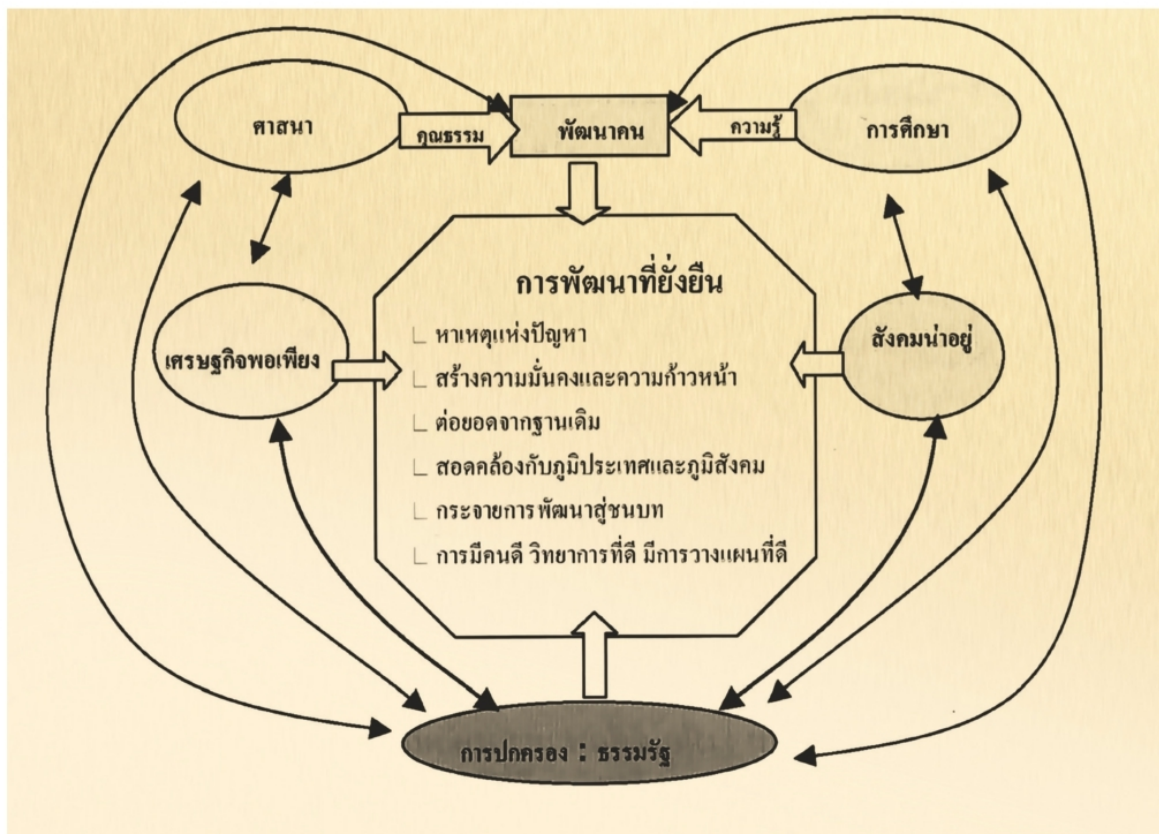
“โครงการยกระดับ
คุณภาพชีวิตหมู่บ้าน
ชุมชน แบบมีส่วนร่วม”

เมื่อกระแสความเปลี่ยนแปลงของงานบริการวิชาการก้าวสู่ยุค **“เน้นผลรูปธรรม”** เน้น **“กระบวนการมีส่วนร่วม”** มากกว่าความร่วมมือ เพื่อให้เกิด **“ความยั่งยืน”** แล้ว ยังสอดคล้องตามเกณฑ์ประเมินมหาวิทยาลัยจากส่วนต่างๆ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จึงปรับกระบวนการดำเนินการดำเนินงานด้านบริการวิชาการในปี 2553 โดยน้อมนำเอาหลักการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทางการดำเนินงาน กล่าวคือกระบวนการพัฒนาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ การพัฒนาที่ก่อให้เกิด ความก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ต้องอาศัยทั้งการมีคนที่มีความสามารถ มีวิทยาการที่ดี และมีการบริหารจัดการที่ดี การพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปเป็นลำดับ ต่อยอดจากรากฐานเดิมที่มั่นคง มีใช้เร่งรัด ก้าวกระโดด หรือนิยมชมชอบสิ่งใหม่ ๆ โดยทิ้งของเดิม หรือนำแนวคิด วิทยาการหรือเทคโนโลยี สมัยใหม่มาใช้โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการณ์ของท้องถิ่น ทั้งในด้าน ภูมิศาสตร์ ด้านสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของประชาชนในพื้นที่

การพัฒนาต้องไม่กระจุกตัวอยู่เฉพาะพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งแต่ต้องพัฒนาให้ทั่วถึง นอกจากนี้ยังทรง เน้นว่าการพัฒนาประเทศได้นั้นต้องพัฒนาคนเป็นลำดับแรก เพื่อให้คนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถ แสดงความคิดเห็น สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งโครงการพระราชดำริต่างๆ เป็นตัวอย่างของ แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยพระองค์ทรงบูรณาการทั้งวิทยาการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม และมีการบริหารจัดการที่ดีมีการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ผลจากการดำเนินงานโครงการนำร่องของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ตามที่ได้นำหลักคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นกรอบทิศทางการจัดทำภารกิจด้านบริการวิชาการแก่สังคม โดยการบูรณาการด้านการเรียน การสอน การวิจัยและการบริการวิชาการให้เป็นเรื่องเดียวกัน ผ่านการขับเคลื่อนโครงการ **“ยกระดับคุณภาพชีวิตของ หมู่บ้าน ชุมชน แบบมีส่วนร่วม”** ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นำผลงานวิจัย

กระบวนการพัฒนาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่9

ผลงานประดิษฐ์ องค์ความรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปสร้างงานและหรือพัฒนาอาชีพยกระดับคุณภาพชีวิตและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น ในรูปแบบการมีส่วนร่วม โดยร่วมกันค้นหาปัญหา กำหนดประเด็นการพัฒนาชุมชนให้ประชาชนมีความรู้ มีอาชีพ มีงานทำมีความมั่นคงและยั่งยืน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น บนฐานสังคมแห่งการเรียนรู้

และจากการดำเนินโครงการดังกล่าวของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา นับว่าบรรลุผลสำเร็จเป็นอย่างดี ทำให้ในปี พ.ศ.2554 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเล็งเห็นการดำเนินการที่เป็นรูปธรรม และการนำผลที่ได้ไปใช้จริง ที่สมควรเป็นต้นแบบในการดำเนินงานบริการวิชาการ จึงได้บรรจุโครงการดังกล่าวให้เป็นอีกหนึ่งโครงการภายใต้งานอุดมศึกษาเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 9 แห่งร่วมกันขับเคลื่อนโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้าน ชุมชน แบบมีส่วนร่วม 84 หมู่บ้าน ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ ในศกสมงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี จักรีนฤพดินทรสยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 7 รอบ เฉลิมพระชนพรรษาครบ 84 พรรษา ในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2554

ปัจจุบันการดำเนินงานบริการวิชาการ โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตหมู่บ้านชุมชน แบบมีส่วนร่วม ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ยังคงยึดมั่นในการน้อมนำเอากระบวนการทัศนในการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความก้าวหน้าอย่างยั่งยืนในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มากำหนดเป็นกรอบทิศทางในการขับเคลื่อนโครงการดังพระราชดำรัสตอนหนึ่ง *“การพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชน ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมมี พอกิน พอใช้ก่อน แล้วจึง*

น้ำดื่ม ราชมงคล ล้านนา

รายการผลิตภัณฑ์

1. น้ำดื่มตราราชมงคลล้านนา **50** บาท
ขวดเพชร 600 ซีซี.
2. น้ำดื่มตราราชมงคลล้านนา **45** บาท
ขวดเพชร 400 ซีซี.
3. น้ำดื่มตราราชมงคลล้านนา **20** บาท
แบบถัง 20 ลิตร
4. น้ำดื่มตราราชมงคลล้านนา **35** บาท
แบบลิ้งขวดเพชร 20 ขวด

แบบลิ้งขวดเพชร 20 ขวด

แบบถัง 20 ลิตร

ขวดเพชร 600 ซีซี และขวดเพชร 400 ซีซี..

“สร้างรายได้อย่างมีคุณธรรม
นำสู่การปฏิบัติจริง
เป็นแหล่งพึ่งพิง
พัฒนาบุคลากรในภาคประชาชน”

ศูนย์เรียนรู้งานผลิตน้ำดื่มต้นแบบเพื่อการศึกษา สถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
98 หมู่ 8 ต.ป่าป๋อง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ 50220

เบอร์ติดต่อ

080-6757454 , 084-4813360 , 053-266516-8 ต่อ 1045

Email : rmutl.drinkingwater@gmail.com

คอลัมน์ : งานวิจัยไม่ขึ้นห้าง

DustDETEC

นักสืบฝุ่นละออง

รองศาสตราจารย์ ดร. พาณิช อินทะ และคณะ
 วิทยาลัยเทคโนโลยีและสหวิทยาการ
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่

ขณะที่เชียงใหม่และหลายจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทยตกอยู่ในสภาพเมืองในหมอก(ควัน)ทันทีที่ย่างเข้าฤดูร้อน แต่สถานีตรวจวัดฝุ่นละอองกลับยังมีไม่ครอบคลุม เครื่องตรวจวัดและเก็บตัวอย่างฝุ่นละอองในประเทศไม่ได้รับการพัฒนา ขาดผู้ผลิตเครื่องมือวัดฝุ่นที่มีมาตรฐานในประเทศ ทั้งยังต้องพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศเสียทั้งหมด

นอกจากสนนเม็ดเงินที่สูญไปจากการนำเข้าเครื่องมือดังกล่าวจากต่างประเทศราว 2 แสนถึง 10 ล้านบาทแล้ว ผู้คนยังได้แต่เพียงจ้องมองหมอกควันสีขาวปกคลุมทั่วเมืองโดยไม่อาจรับรู้ปริมาณฝุ่นละอองในอากาศได้ทันที

เพราะเหตุนี้ DustDETEC จึงเกิดขึ้น

DustDETEC เป็นเครื่องวัดและวิเคราะห์ขนาดฝุ่นละอองขนาดเล็กในอากาศ ผลงานตีกรรจรางวัลระดับดี จากเวทีผลงานประดิษฐ์คิดค้นประจำปี 2557 ของสภาวิจัยวิจัยแห่งชาติ ด้วยจุดเด่นที่สามารถตรวจวัดคุณภาพอากาศที่มีความเข้มข้นของฝุ่นละอองเกินมาตรฐานถึง 1 แสนไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และเก็บตัวอย่างเพื่อนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีและความเป็นพิษต่อไปได้

ยิ่งกว่านั้นยังใช้เวลาตอบสนองเพียงประมาณ 0.1 วินาที และมีราคาถูกกว่าเครื่องมือที่ใช้ในปัจจุบันถึง 3 เท่า

แต่ทำงานได้คุณภาพไม่แพ้กัน ภายใต้หลักการวัดอนุภาคฝุ่นละอองขนาดเล็กตามข้อกำหนดขององค์การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมอเมริกา (US EPA) และสอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 และกฎหมายฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ปัจจุบัน

นอกจากขนาดกะทัดรัด น้ำหนักเบาแล้ว DustDETEC ยังสามารถเลือกเก็บผลการวัดด้วยหน่วยความจำในเครื่องหรือเชื่อมต่อข้อมูลทั้งในรูปแบบกราฟิกเวลาจริงและไฟล์เอกสาร และสามารถรายงานผลระยะไกลจากแหล่งวัดฝุ่นผ่านแอปพลิเคชันได้ทันที โดยเครื่องมือดังกล่าวใช้แบตเตอรี่ที่ทำงานได้ต่อเนื่องนานกว่า 10 ชั่วโมง

ด้วยคุณสมบัติเหล่านี้ ทำให้ DustDETEC กำลังจะมีบทบาทในการเตือนภัยมลพิษทางอากาศให้ชาวเชียงใหม่ โดยร่วมมือกับ โลฟบีออกซ์ สถานีโทรทัศน์ระบบถ่ายทอดสดออกอากาศออนไลน์บนอินเทอร์เน็ต เพื่อถ่ายทอดสดทั้งภาพและข้อมูลปริมาณฝุ่นละอองในอากาศ จากสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ดอยสะเก็ด

ต่อจากนี้ ผู้คนจะได้ไม่ต้องเฝ้ามองท้องฟ้าเพียงอย่างเดียว แต่ยังเข้าใจในสถานการณ์วิกฤติหมอกควันเพื่อรับมือได้อย่างทันท่วงทีอีกด้วย

คุณปนัดดา พิบลศรี

วิศวกรระดับ 6 โรงไฟฟ้ามแม่เมาะ
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จังหวัดลำปาง

“ปกติแล้ว เราได้สั่งซื้อเครื่องมือในการตรวจวัดค่าฝุ่นละอองผ่านทางตัวแทนจำหน่ายซึ่งมีราคาค่อนข้างสูง ทั้งยังต้องแยกเครื่องสำหรับวัดค่าแต่ละชนิด และต้องนำฟิลเตอร์มาทดลองในห้องปฏิบัติการเพื่อตรวจสอบค่าที่ได้ ทำให้มีค่าใช้จ่ายสูงและไม่อาจทราบผลได้ทันที

แต่จากการทำวิจัยร่วมกับอาจารย์พานิช อินต๊ะทางอาจารย์ได้นำเครื่องมือของมาตรฐานวัดที่บ่อเหมืองเปรียบเทียบกับเครื่องมือเดิมและได้ผลการตรวจรับอยู่ในเกณฑ์เดียวกัน นอกจากนี้ เครื่อง DustDetec ยังเป็นระบบออนไลน์ที่สามารถเรียกข้อมูลได้ตลอดเวลา ทำให้ตรวจวัดได้สะดวกมากขึ้น จะยังเป็นผลดีในอนาคตเนื่องจากบ่อเหมืองของเราจะลึกลงไปอีกทำให้เดินทางลำบาก แม้จะอยู่ในช่วงทดลองใช้ แต่เราก็ได้เห็นแล้วว่าเครื่องดังกล่าวให้ผลที่ตีพอกๆ กับเครื่องที่เราเคยใช้มาก่อนหน้านี้”

คอลัมน์ RMUTL Community Engagement (ย.ยักษ์ เชี่ยวใหญ่)

งานบริการวิชาการเพื่อสังคม กับการกิจ สร้างคน สร้างความรู้ สร้างชุมชนและผู้ประกอบการ

งานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงภายใต้ปัจจัยเงื่อนไขต่างๆ ตามกระแสสังคม ที่ผ่านมามีการดำเนิน “โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตหมู่บ้านชุมชน แบบมีส่วนร่วม” เป็นแนวทางที่ดีในการทำให้การบริการวิชาการสู่ชุมชนตรงกับความต้องการของคนในชุมชนมากยิ่งขึ้น ชุมชนมีส่วนร่วม โดยมีการร่วมคิด ร่วมทำ โดยการทำความเข้าใจกับคนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีโอกาสที่จะส่งผลถึงความยั่งยืนในอนาคต หน่วยงานในชุมชน อาทิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าร่วมหารือเพื่อกำหนดแนวทางในการทำงานร่วมกันในงานบริการวิชาการสู่ชุมชน โดยมีผลงานความร่วมมือในด้านงานบริการวิชาการ โดยร่วมจัดทำแผนเพื่อกำหนดทิศทางในการดำเนินงานบริการวิชาการร่วมกันให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่นและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย โดยใช้งบประมาณจากหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับของมหาวิทยาลัยฯ ทำให้งานบริการตรงกับความต้องการและใช้ประโยชน์ได้จริงมากยิ่งขึ้น

สำหรับแนวทางในการดำเนินการต่อไป การดำเนินการบริการวิชาการต้องผลักดันให้ คนในชุมชนดำเนินการร่วมกับในรูปแบบการร่วมกลุ่มอาจเป็นทั้งในรูปแบบ

สหกรณ์ วิสาหกิจ เพื่อให้มีการพึ่งพาตนเอง อยู่ได้ด้วยตนเองลดการพึ่งพาจากภายนอก รวมทั้งควรผลักดันให้เกิดการดำเนินกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise หรือ SE) เพื่อให้มีการลงทุนดำเนินกิจการในชุมชน นอกจากจะมีการจ้างงานในชุมชนเอง และ ผลกำไรที่เกิดขึ้นนำมาพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ แล้ว ยังส่งผลให้เกิดประโยชน์ให้กับชุมชนเองในทุกด้านไม่ว่าจะเป็น ความอบอุ่นในครอบครัวที่ได้ทำงานในภูมิภคานา ด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนสาธารณสุขโรคและสิ่งแวดล้อม นับโดยรวมคือการยกระดับคุณภาพชีวิต ที่มีมหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ ตลอดจนใช้ชุมชนเหล่านั้นเป็นแหล่งศึกษา (Social Lab) ฝึกปฏิบัติให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ปฏิบัติจริงอีกด้วย

นอกจากการลงไปดำเนินการบริการกับชุมชนแล้ว ผู้ประกอบการทั้งในอุตสาหกรรมทุกขนาด ต่างก็มีความต้องการองค์ความรู้ จากงานวิจัยในมหาวิทยาลัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต เพิ่มมูลค่าเพิ่ม ดังนั้น มหาวิทยาลัยจะดำเนินการบริการวิชาการ โดยเป็นพี่เลี้ยงทางวิชาการ รับปัญหาตามความต้องการมาดำเนินการวิจัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต อันจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมกับความเป็นอยู่ ความมั่นคงของคนในชุมชน

ตลอดจนส่งผลกระทบต่อชุมชนนั้นๆต่อไป รวมทั้งการให้แนวคิดที่จะเชิญชวนให้สถานประกอบการเหล่านั้น นึกถึงชุมชนมากยิ่งขึ้น โดยอาจมีการร่วมนำส่วนหนึ่งของรายได้มาร่วมพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆโดยกิจกรรม CSR หรือการมุ่งสู่การเป็นกิจการเพื่อสังคม (SE) ในอนาคตซึ่งจะส่งผลให้เกิดความยั่งยืนในชุมชนต่อไป

ในการดำเนินงานบริการวิชาการเพื่อสังคม มีผลลัพธ์ที่มีคุณค่าเกิดขึ้น หลายประเด็น อาทิเช่น

1) ได้พัฒนาอาชีพเดิม และสร้างอาชีพใหม่เพื่อเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจให้กับหมู่บ้าน ชุมชน และภาคอุตสาหกรรมสถานประกอบการทุกขนาด

2) มีองค์ความรู้ใหม่ กระบวนการถ่ายทอดความรู้ใหม่ที่ทัดเทียมกับโลกยุคปัจจุบัน เพื่อตอบสนองความต้องการต่อภาคประชาชน ภาคอุตสาหกรรม

3) เพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรของประเทศในการทำงานด้านบริการวิชาการ

4) คุณค่าที่มีประโยชน์ต่อสาธารณะ โดยร่วมพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้มีความพร้อมในการดำรงชีวิต และมีอาชีพที่มั่นคง โดยการพัฒนาประชากรของประเทศ และร่วมแก้ไขปัญหาความยากจน ยกกระดับคุณภาพชีวิต ให้มีจิตใจดี มีศีลธรรม มีงานทำ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ขยายโอกาส

ทั้งนี้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ในฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษา โดยสถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน ได้ดำเนินงานภายใต้ภารกิจ ส่งเสริมสนับสนุน งานบริการวิชาการเพื่อสังคมต่างๆ อาทิเช่น ร่วมกับ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) กระทรวงวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยี ดำเนินกิจกรรมคูปองวิทย์เพื่อโอทอป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตให้กับผู้ประกอบการโดยมีการดำเนินงานร่วมกันและสนับสนุนงบประมาณร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการกับหน่วยงานภาครัฐ โครงการเพิ่มผลิตภาพแรงงานไทย โดยสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 8 นครสวรรค์ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถของพนักงานด้วย STEM (Workforce) ให้กับสถานประกอบการจังหวัดนครสวรรค์ ตาก พิจิตร และกำแพงเพชร รวมทั้งมหาวิทยาลัยฯ ได้การดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้านชุมชนแบบมีส่วนร่วมที่มีหลักการดำเนินงานเพื่อร่วมพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้มีความพร้อมในการดำรงชีวิต และมีอาชีพที่มั่นคง เป็นเครื่องมือในการสร้างปัจจัยสนับสนุนต่างๆ ซึ่งตรงกับทิศทางและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน (Demand) และทำให้เกิดกระบวนการบูรณาการกับภาคส่วนอื่นๆ (Integrated Supply) พัฒนารัฟพยากรบุคคลในภาคประชาชน เพื่อให้เกิดความพร้อมสร้างผู้นำในท้องถิ่นสำหรับขับเคลื่อนหมู่บ้านชุมชนให้มีความคุณภาพชีวิตบนรากฐานสังคมแห่งการเรียนรู้ **“สร้างคน สร้างงาน สร้างความรู้ สร้างชุมชน”** การพัฒนาที่ก่อให้เกิดความก้าวหน้าอย่างยั่งยืน โดย น้อมนำเอาหลักการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มาเป็นแนวทางการดำเนินงานแสวงหาคำตอบให้กับสังคม สามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางที่เหมาะสม อันก่อให้เกิดความมั่นคง ความเข้มแข็ง และการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน สังคม ประเทศชาติ และนานาชาติ ต่อไป พบกันฉบับหน้าครับ

อำนาจ ในมือ ชาวนา

โครงการยกระดับชุมชนปลูกข้าว
บ้านคลองตาล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่พิษณุโลก

ผลลัพธ์ที่ได้ยังไม่สำคัญเท่าจิตสำนึกและความเข้าใจในกระบวนการ

จากชื่อคลองตันสู่คลองตาล ... กว่าสองศตวรรษที่ชุมชนแห่งนี้ตั้งอยู่บนที่ราบลุ่มแม่น้ำน่านและฝากชีวิตไว้กับเกษตรกรรมมาตลอด โดยเฉพาะการทำนา แต่ชีวิตที่ต้องวัดดวงกับสภาพฟ้าฝนและปริมาณน้ำในแต่ละปี ไม่ได้ทำให้ชีวิตเกษตรกรง่ายขึ้นนัก

ด้วยลักษณะที่ราบลุ่มมีน้ำท่วมขัง ทั้งยังมีพื้นที่อยู่ทั้งในและนอกเขตชลประทาน กว่าร้อยละ 90 ของชุมชนแห่งนี้จึงเป็นผืนนาที่มีการทำนาปีละหลายครั้ง ปัญหาที่ชาวชุมชนต้องเจอไม่หยุดหย่อนมีทั้งน้ำหลากท่วมนาและขาดแคลนน้ำ แม้จะอยู่ใกล้เขื่อนนเรศวรก็ตาม

ขณะที่การทำนาหลายครั้งยังส่งผลสะท้อนต่อต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นเพราะการปลูกนอกฤดูตามธรรมชาติ รวมถึงการขาดความรู้เรื่องดินที่เหมาะสมและมลพิษจากการใช้สารเคมี ที่ทำให้เกษตรกรหมู่ 8 บ้านคลองตาลขาดทุนกันเป็นแถว และการทำงานแล้วขาดทุน...ไม่ใช่เรื่องสนุก

อีกด้านหนึ่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่พิษณุโลก เป็นเจ้าของผลงานการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปลูกข้าวแบบโยนกล้าที่ได้ขยายผลไปยังจังหวัดต่างๆ ในเขตภาคเหนือตอนล่างมาแล้วได้วิเคราะห์ชุมชนนี้และพบว่าการขาดทุนมาจากต้นทุนการผลิตที่ส่วนหนึ่งมาจากเมล็ดพันธุ์ที่นำเข้ามา

หลังจากมองเห็นปัญหา ประกอบกับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้นำและสมาชิกชุมชน ทางมทร.จึงเลือกชุมชนแห่งนี้มาเข้าร่วมในโครงการ **'ยกระดับชุมชนปลูกข้าวบ้านคลองตาล'** เพื่อปรับแนวทางการเกษตรกรรมในชุมชนให้ไปในทิศทางที่ควรจะเป็น

คอลัมน์ : ชุมชนเดินทาง

ตัดสินทางขาดๆ

“แม่เกษตรกรบางรายจะปลูกข้าวไว้กินเอง แต่ก็มีบางคนที่ไม่ยอมกินข้าวที่ตัวเองปลูก” ดร.ยรรยง เฉลิมแสน เล่า **“เขาบอกว่า มันมีสารเคมี”**

หนึ่งในสาเหตุที่ทำให้ชาวบ้านคลองตาลประสบภาวะขาดทุนคือการควักเงินซื้อข้าวจากภายนอกมาบริโภคทางออกง่ายๆ คือลดสารเคมี และเปลี่ยนแนวทางการปลูกข้าว ซึ่งเทคนิคทำนาโยนจาก มทร.ล้านนา พิษณุโลก สามารถตอบโจทย์ส่วนนี้ได้

แต่ความง่ายกลายเป็นยากทันทีเมื่อบางกลุ่มในชุมชนไม่เชื่อผลลัพธ์จากการทำนาโยน ทั้งที่เกษตรกรบางรายในชุมชนแห่งนี้มีอาชีพรับจ้าง เพราะกล้า และโยนกล้าอยู่แล้ว

“แม้จะมีบางคนทำอยู่แต่เขาไม่สามารถชี้้นำเพื่อนบ้านได้ แต่เมื่อหน่วยงานภาครัฐหรือมหาวิทยาลัยเข้าไปก็กลายเป็นอีกเรื่องหนึ่ง” อาจารย์ยรรยง เล่า **“หลังจากการชี้แจงและอธิบายเหตุผล รวมถึงทำให้เกิดตัวอย่างเพื่อให้เห็นว่า การลดต้นทุนด้วยการผลิตข้าวปลอดภัยเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ แต่สิ่งแรกที่ต้องทำก่อนอย่างอื่นคือ การสร้างจิตสำนึกให้พวกเขาารู้สึกศรัทธาในการผลิตข้าวปลอดภัยเสียก่อน”**

จากนั้นจึงเข้าสู่การวางแผนการผลิตข้าวปลอดภัย วิธีการปลูกข้าว และการบริหารจัดการศัตรูข้าว โดยมีเป้าหมายหลักๆ ในการทำกิจกรรมปีแรกคือ จิตสำนึกในในวิธีการทางการเกษตรแบบผสมผสานกับเกษตรชีวภาพ และกระตุ้นให้ชาวชุมชนออกความคิดเห็น

อาจารย์ยรรยง เล่าว่า เมื่อเกิดข้อสงสัยขึ้น ทีมงานโครงการฯ ได้สร้างพื้นที่ให้ชาวชุมชนได้เปิดวงสนทนาเพื่อโยงประเด็นการทำงานจนเข้าใจและมองเห็นปัจจัยต่างๆ ที่อุดหนุนการผลิตของพวกเขาให้สูงขึ้นโดยไม่จำเป็น หลังจากนั้น ชาวชุมชนจึงได้เห็นผลอย่างชัดเจนว่าในแปลงที่ทำนาแบบหว่านมีศัตรูพืชมากกว่านาแบบโยนกล้า รวมถึงนาที่ใช้ปุ๋ยเคมีและฉีดสารเคมีด้วย

“หลายคนบอกว่า ทำนาไม่เคยมีเงินเก็บเลย แต่บางคนที่ใช้น้ำหมักชีวภาพ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์กลับมีเงินเก็บ เมื่อเกิดการเปรียบเทียบกันในวงพูดคุย ความสนใจที่จะเรียนรู้ก็เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ”

ถัดจากการปรับโฉมแนวทางการปลูกข้าวคือการจัดตั้งโรงสี แม้ว่าเมื่อผ่านกระบวนการผลิตข้าวปลอดภัยแล้วจะไปสีที่โรงสีได้ก็ได้ แต่ผู้ผลิตก็ต้องเข้าไปควบคุมกระบวนการถ้าเช่นนั้น คงดีกว่าหากมีโรงสีของตนเอง

“ชาวบ้านบางส่วนมีแนวคิดผลิตมีข้าวขายในชุมชน และมีงบประมาณเตรียมพร้อมไว้ส่วนหนึ่งแล้ว การเข้ามาของโครงการฯ จึงเป็นโอกาสที่ทางชุมชนจะได้ความรู้ในการจัดตั้งโรงสีชุมชนที่เหมาะสมได้” มหาวิทยาลัยจึงได้ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีจากคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ รวมถึงคณะวิศวกรรมศาสตร์ให้กับกลุ่มเกษตรกรที่สนใจ ทั้งในเรื่องพื้นที่และพาไปดูงานเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเจ้าของกิจกรรมโรงสีในพื้นที่อื่น จากนั้นได้เปิดเวทีประชาคมให้ชาวบ้านกลุ่มที่ไม่ไปได้ร่วมตัดสินใจด้วย

ข้อดีอย่างหนึ่งคือ ชุมชนมีความต้องการเดียวกัน ในการมีข้าวที่สะอาดและปลอดภัยทั้งไว้ขายและกินเอง – อาจารย์บอก

เป็นเรื่องธรรมดากับการเจอปัญหาในระหว่างการทำงาน ทั้งแบบที่จัดการได้และแบบที่นอกเหนือการควบคุม อย่างไรก็ตาม อาจารย์บรรยาย มองว่า สิ่งที่สำคัญยิ่งกว่าผลในระยะสั้นๆ ของการทำงานคือความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เช่น สภาพอากาศที่ร้อนมากทำให้เกิดเพลี้ยระบาดได้ เมื่อรู้และเข้าใจมากขึ้น เกษตรกรก็สามารถอธิบายผลที่จะเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นๆ และวางแผนบริหารจัดการได้เอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ทางโครงการคาดหวังไว้

เบสิคพันธุพืชชุมชน

นอกจากกระบวนการปลูกข้าว เมล็ดพันธุ์ก็เป็นต้นทุนเบื้องต้นที่สำคัญ แต่เกษตรกรบ้างคลองตาลมักซื้อเมล็ดพันธุ์จากพ่อค้ารายย่อย กลายเป็นการโยนความมั่นคงทางเศรษฐกิจในชุมชนออกจากมือตัวเองไปสู่คนภายนอก เพราะพวกเขาไม่อาจแน่ใจในความถูกต้องตรงตามสายพันธุ์ ความสมบูรณ์ และความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์ข้าวได้เลย

“ประเด็นนี้ผมเลยมาตั้งโจทย์ว่า ในเมื่อชุมชนต้องการเมล็ดพันธุ์ข้าวปีละหลายตัน สูญเงินรวมกันแล้วปีละหลายสิบล้าน ทำไมจึงไม่ทำเมล็ดพันธุ์ข้าวแล้วขายกันเอง เพื่อให้เงินจำนวนนั้นหมุนเวียนอยู่ในชุมชน” อาจารย์บรรยาย เล่า

การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจึงได้เริ่มขึ้นโดยได้อาจารย์จากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตรคอยให้คำแนะนำและดูแลการผลิตให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ขณะที่ชุมชนได้คัดเลือกเกษตรกรฝีมือดีมาเป็นอาสาสมัครผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว หลังจากทำความเข้าใจแล้ว บรรดาอาจารย์จึงค่อยๆ ถ่ายทอดวิทยายุทธในแต่ละขั้นตอนการผลิตเมล็ดพันธุ์จนจบทั้งกระบวนการ

อย่างไรก็ตาม อาจารย์กังวลถึงศักยภาพของการลดความขึ้นในเมล็ดพันธุ์จำนวนมหาศาลที่จะผลิตออกมา

“มีทางเลือกสองทางในการลดความขึ้น ถ้าไม่ใช้ลานตากขนาดใหญ่ก็ต้องเป็นเครื่องอบเมล็ดพันธุ์ ซึ่งตัดลานตากไปได้เลย เพราะลำพังแค่ถนนหรือสนามคอนกรีตในหมู่บ้านก็ไม่พอรองรับข้าวเป็นสิบลตันได้ แต่การใช้เครื่องอบเมล็ด ก็ติดปัญหาอยู่ที่งบประมาณซึ่งไปลงกับโรงสีแล้ว รวมถึงการที่ชุมชนยังไม่เห็นความสำคัญนัก” อาจารย์บอก

อย่างที่บอกไปข้างต้น...ความเข้าใจจุดเริ่มต้นของทุกอย่าง ดังนั้น ในขั้นตอนถัดไปคือการทำให้เกษตรกรมองเห็นความสำคัญอย่างยิ่งยวดในการเก็บรักษาคุณภาพของเมล็ดภายใต้การใช้เครื่องลดความขึ้นและอบเมล็ดพันธุ์ รวมถึงการสร้างเครื่องดังกล่าวต่อไป

ว่าด้วยไก่

พ้นไปจากเรื่องราวในนาข้าว การทำประชาคมหมู่บ้านยังปรากฏประเด็นอาชีพเสริม ที่ชุมชนแห่งนี้ได้หยิบยกเรื่องการเลี้ยงไก่เลื่องทางขาวขึ้นมา

“ตอนนี้ทางมหาวิทยาลัยได้ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงไก่เลื่องทางขาวอยู่แล้ว ซึ่งตัวมหาวิทยาลัยของเราก็ตั้งอยู่ในตำบลบ้านกร่างด้วย” อาจารย์บรรยาย อธิบาย

“ไก่เหลืองหางขาวที่นิยมเป็นพันธุ์แท้ดั้งเดิม ต้องเป็นไก่บ้านกว้าง บ้านหัวเท จังหวัดพิษณุโลก เพราะถือเป็นไก่ในประวัติศาสตร์ที่ครั้งหนึ่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมัยทรงพำนักอยู่ในประเทศพม่าได้ทรงนำไก่เหลืองหางขาว จากพิษณุโลกไปชนชนะไก่ของพระมหากษัตริย์พม่า”

ด้วยเหตุนี้ ไก่เหลืองหางขาวจึงมีอีกชื่อเรียกว่า ไก่เจ้าเลี้ยง และไก่พระนเรศวร ถือเป็นความภาคภูมิใจของชาวพิษณุโลก ทั้งยังมีการอนุรักษ์และพัฒนาไก่สายพันธุ์นี้มา โดยตลอด

กลับมาที่บ้านคลองตาล อาจารย์บอกว่า ผลผลิตจากการนำไก่เหลืองหางขาวมาเพาะเลี้ยงได้ทั้งไข่และลูกไก่ ซึ่งขายได้ในราคาสูงกว่าไก่ทั่วไปด้วย

“ดังนั้น เราจึงให้ไก่กับเกษตรกรที่มีความพร้อม และมีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่อันสืบปี โดยที่ทางเราได้ไปตรวจดูความเหมาะสมของโรงเรือนและสภาพแวดล้อมโดยรวม ทั้งยังต้องผ่านการสัมภาษณ์อย่างเข้มงวดเพื่อให้ได้เกษตรกรที่เหมาะสมจริงๆ”

นอกจากนี้ ยังมีเรื่องของไร่นาสวนผสม ซึ่งอาจารย์บอกว่า เป็นไอเดียที่ส่งตรงมาจากจากเกษตรกรรายหนึ่งในชุมชนบ้านคลองตาล

“เขาเป็นเกษตรกรมือใหม่ที่สนใจไร่นาสวนผสม แบบปลูกผักกินเอง เพราะมุมมองที่น่าสนใจ เราจึงเข้าไปพูดคุยและสังเกตวิธีการบริหารจัดการ พร้อมทั้งให้กำลังใจ

ความรู้ หลักการและวิธีคิดเพิ่มเติม รวมถึงเรื่องของการทำนาโยนที่เขากำลังทำอยู่ในตอนนี้”

แม้อาชีพเสริมในปีแรกจะมุ่งไปที่เรื่องของการเลี้ยงไก่ แต่ในหลังจากนี้ ทีมงานโครงการฯ จะขยับไปในส่วนอื่นๆ ที่ทางชุมชนได้เสนอมา ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงหมู การปลูกผักสวนครัว รวมถึงอาชีพอื่นด้วย

เช่นเดียวกับการทำบัญชีต้นทุนการผลิตโดย ซึ่งอาจารย์รณรงค์ มองว่า เป็นตัววัดความสำเร็จของงาน โดยในปีแรกจะเป็นการปูพื้นฐานถึงความจำเป็นในการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรก่อน และจะเริ่มจัดทำบัญชีในปีต่อไป

“เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้รวมค่าแรงของตัวเองไปเป็นต้นทุน จึงทำให้คิดว่ายังได้กำไรอยู่ แต่เราเข้าไปเปิดประเด็นให้พวกเขาเห็นภาพว่า ความเป็นจริงไม่ใช่อย่างที่คิด และเขาต้องลดต้นทุนมากกว่านี้ให้ได้”

ถึงจะเป็นปีแรก แต่ด้วยความกระตือรือร้นจากชุมชน ทั้งตัวเกษตรกรที่ต้องการแก้ปัญหาของตัวเอง และผู้นำที่พยายามหากิจกรรมไปให้สมาชิกในชุมชนได้เสมอ ประกอบกับประสบการณ์การทำงานของบรรดาอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ทำให้ทีมงาน มทร.ล้านนา พิษณุโลก ค่อนข้างมั่นใจถึงการขับเคลื่อนโครงการในปีต่อไป

เพื่อให้ชาวชุมชนแห่งนี้ยังสามารถหล่อเลี้ยงวิถีชีวิตเกษตรกรรมที่ยาวนานมากกว่า 200 ปีได้เหมือนที่เคยเป็นมา

ปุ๋ย

ราชมงคลล้านนา
คุณภาพสูง เพื่อชุมชน

ผลิตและจำหน่ายโดย

สถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
 98 หมู่ 8 ต.ป่าป้อ อ.ตยสภากิต จ.เชียงใหม่ 50220 โทร.053-266516

THAILAND 4.0

ประเทศไทย 4.0

การจัดการ ความรู้ในยุค ไทยแลนด์ 4.0

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในยุคปัจจุบัน เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจในลักษณะที่เรียกว่า ไทยแลนด์ 4.0 เป็นระบอบเศรษฐกิจที่มีลักษณะ ทำน้อยได้มาก ด้วยการนำความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Creation) แทนเศรษฐกิจแบบเดิมที่เน้นการผลิตในอุตสาหกรรมหนักและการส่งออก เหมือนดังเช่นหลายทศวรรษที่ผ่านมาของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยให้หลุดพ้นกับดักของประเทศได้แก่ กับดักรายได้ปานกลาง กับดักด้านความเหลื่อมล้ำ กับดักด้านประสิทธิภาพ และกับดักด้านการคอร์รัปชัน โดยใช้เศรษฐกิจบนฐานรากของการใช้ความรู้ (Knowledge Economy) และความคิดสร้างสรรค์มาสร้างนวัตกรรม (Innovation) และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี เพื่อประสิทธิภาพในการทำงานและการรังสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ

คอลัมน์ :องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดย ก.ไก่อ๊ตพญาล

ในการจัดการความรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันบนฐานรากความรู้ที่ เน้นการขับเคลื่อนและพัฒนาทุกภาคส่วนด้วยองค์ความรู้ (Knowledge) นวัตกรรม (Innovation) โดยสามารถสรุปผลกระบวนการจัดการความรู้ที่สำคัญดังนี้ 1.การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification) เพื่อบ่งชี้เป้าหมายของการจัดการความรู้ โดยมุ่งเน้นการแก้ปัญหาขององค์กรที่เร่งด่วน ยกย่องการทำงานขององค์กร พร้อมทั้ง วิเคราะห์ โอกาสและปัจจัยความสำเร็จ 2.การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) เป็นการดึงข้อมูลความรู้จากบุคลากร (Knowledge Capture) และศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากการค้นคว้าของบุคลากร กลุ่มงาน และหรือแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้จากความรู้ที่มีและความรู้ที่แสวงหาเพิ่มเติม 3.การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization) เป็นการสังเคราะห์ข้อมูล กระบวนการร่วมกันกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องและจัดหมวดหมู่ความรู้ที่ได้ให้เหมาะสมกับการพัฒนาระบบ 4.การประมวลผลและการกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement) เป็นการร่วมจัดทำมาตรฐานข้อมูลระหว่างกลุ่มงาน

(การบ่อน จัดเก็บ และรายงาน) เพื่อทำความเข้าใจและใช้งานได้ง่าย - นิยามศัพท์ คำจำกัดความ ให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถสื่อความหมาย ให้ไปในทิศทางเดียวกัน 5.การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) เป็นสร้างกระบวนการช่องทางให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง สามารถเข้าร่วมได้ทุกที่ตลอดเวลาทุกสถานที่โดยอาศัยเทคโนโลยี 6.การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) การแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และจัดเก็บข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาร่วมกันและการสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติที่ดี (COP) 7.การเรียนรู้ (Learning) ถ่ายทอดความรู้ วิธีการใช้งานระบบ สุ่มบุคลากรในกลุ่มงานให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพหรือถ่ายทอดความรู้ แนวปฏิบัติที่ดี (Best practice) ของวิธีกระบวนการ แนวทางการพัฒนาระบบสู่กลุ่มงาน หรือผู้สนใจ ให้เกิดการเรียนรู้

การจัดการความรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ช่วยให้เรียนรู้จากความจริง เรื่องจริง และนำมาขยายผลได้จนเกิดการยกระดับความรู้ (Spiral)ขององค์กร โดยอาศัยกระบวนการจัดการความรู้ทั้ง 7 กระบวนข้างต้น ที่สอดคล้องกับบริบทบุคคล เทคโนโลยี และเครื่องมือการบริหารของศตวรรษที่ 21 ในการพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานรากความรู้

ชีวิตง่าย ๆ
ใช้ง่าย
สบาย ๆ

“แบบ ออนไลน์”

แค่กดคลิก
ก็ได้ของ
แล้ว! !!!
ตอนที่ 1

คงต้องยอมรับว่าโลกทุกวันนี้ คนที่ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลก รวมถึงคนไทยที่ใช้อินเทอร์เน็ตตอนนี้อาจจะมากถึง 50 ล้านคน คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ถึง 70-80 % ของคนทั้งประเทศเลยทีเดียว และมืออยู่อย่างหนึ่งที่คนเล่นอินเทอร์เน็ต คงจะไม่มีใครปฏิเสธได้ว่าไม่รู้จัก การซื้อขายของบนอินเทอร์เน็ต ที่เราเรียกกันแบบเต็มๆว่า อี-คอมเมิร์ซ “E-Commerce” คือการทำให้อุปกรณ์ซื้อขาย บนโลกออนไลน์ ที่สามารถเติบโตได้อย่างรวดเร็ว นั่นก็เป็นจุดหนึ่งที่ทำให้เกิด “ธุรกิจออนไลน์” หลากหลายรูปแบบออกมาทั้ง ซ้อปิ้ง จอง จ่าย เราสามารถเลือกใช้บริการได้บนโลกออนไลน์ ได้ทุกที่มีอินเทอร์เน็ต

คอลัมน์ : ซะปะ สเปซ โดย พิษณุ

ทำให้ทุกวันนี้ การซื้อ ขายของบนโลกออนไลน์ เป็นเรื่องง่าย มีความสะดวกสบาย รวดเร็ว ประหยัดเวลา มาพร้อมกับความเชื่อมั่น ในการให้บริการ ของผู้ขาย มีการรับประกันความพึงพอใจในสินค้า มีการคุ้มครองลูกค้า การคืนสินค้าที่ชำรุดหรือได้รับความเสียหาย และสามารถที่จะมาเก็บเงินปลายทาง (ของมา เงินไป) ไม่ต้องเสี่ยงว่าเมื่อเสียเงินไปแล้ว จะต้องมาลุ้นว่าจะได้รับของหรือเปล่า นั่นก็เป็นกลยุทธ์และเครื่องมืออย่างหนึ่งที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ซื้อ

การใช้อินเทอร์เน็ตบนมือถือเริ่มมีการขยายตัวมากขึ้น ทุกเดือน มันอาจจะกลายเป็นเครื่องมือที่จะใช้งานเป็นหลักในการซื้อ ขาย ของบนโลกออนไลน์ ที่มีฟังก์ชันการใช้งานที่ง่าย สะดวกทุกที่ เข้าใจง่าย

การทำให้ธุรกิจบนอินเทอร์เน็ต มีคนจำนวนใช้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ไม่เว้นแต่เจ้าของธุรกิจใหญ่ๆ ก็ต้องเปลี่ยนแปลงยุทธวิธีในการทำตลาดบนโลกออนไลน์ ที่มีการแข่งขันกันเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีส่วนแบ่งทางการตลาดของธุรกิจที่มีทุนน้อย สามารถเข้ามาแข่งขันทำตลาดได้บนโลกออนไลน์ ทำให้คนอยากทำธุรกิจออนไลน์เพิ่มขึ้นเพราะมีความสะดวกสบาย ใช้เวลาไม่นาน ซึ่งในโลกออนไลน์คนที่จะทำให้ธุรกิจให้สำเร็จได้ สินค้าต้องมีคุณภาพ มีจำหน่ายอย่างต่อเนื่อง มีโปรโมชั่นสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการซื้อมากขึ้น

ตอนต่อไปผมจะมาพูดถึงธุรกิจอื่นๆบ้าง ที่เข้ามาเชื่อมโยงกับ “ธุรกิจบนโลกออนไลน์” โปรดติดตามกันนะครีบกับ ชีวิตง่าย ๆ ใช้จ่ายสบายๆ “แบบออนไลน์” แคกดคลิก ก็ได้ของแล้ว! !!!! ตอนที่ 2

คอลัมน์ : ตอนยอน ตะลอนทัวร์ โดย อารีรัตน์ พิมพ์นวน

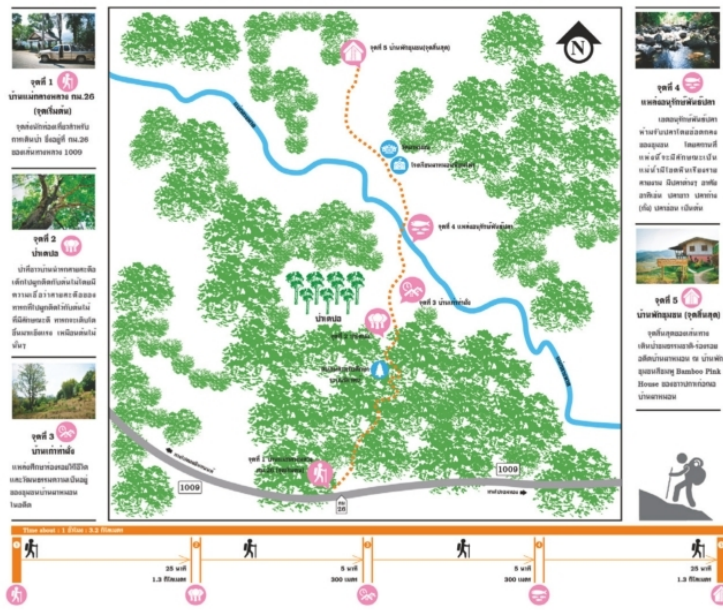
“Slow life” ณ ผาหมอน

“ผาหมอน” หมู่บ้านเล็ก ๆ ของชาวกะเหรี่ยงปกากะญอ ที่ซ่อนตัวอยู่ท่ามกลางธรรมชาติของนาขั้นดิน โอบล้อมไปด้วยขุนเขา ตั้งอยู่ ต.บ้านหลวง อ.จอมทอง มุ่งตรงสู่ยอดดอยอินทนนท์ สภาพถนนเป็นดินแดงคดเคี้ยวไปมา ต้องอาศัยความชำนาญของผู้นำทางในการเข้าไปยังหมู่บ้าน

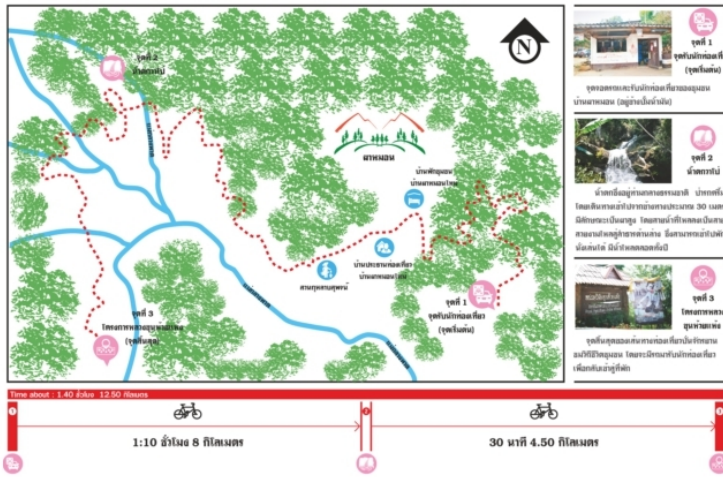
บ้านผาหมอน.....ชื่อนี้หลายคนอาจไม่เคยรู้จักหรือได้ยินมาก่อน และไม่คิดว่าสถานที่แห่งนี้จะมีสวรรค์บนดิน แทรกอยู่ท่ามกลางธรรมชาติที่งดงามเงียบสงบ มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ทุกที่เมื่อได้ย่างก้าวเข้าไปในดินแดนแห่งนี้ ทุกอณูของพื้นที่ล้วนมีกลิ่นอายแห่งความสุข ความสงบ ชับกล่อมไปด้วยเสียงดนตรี

ของธรรมชาติ เสียงลมพัด เสียงใบไม้กลั่นอายแห่งธรรมชาติ หริตหริ่งเรไรขับขาน อากาศที่อยู่รอบตัวสดชื่นเย็นสบายจนสามารถสูดโอโซนเข้าไปได้อย่างเต็มปอด เป็นสถานที่ที่สามารถปลดปล่อยทุกอย่างวางไว้ข้างหลังแล้วเข้าสู่ธรรมชาติอย่างแท้จริง

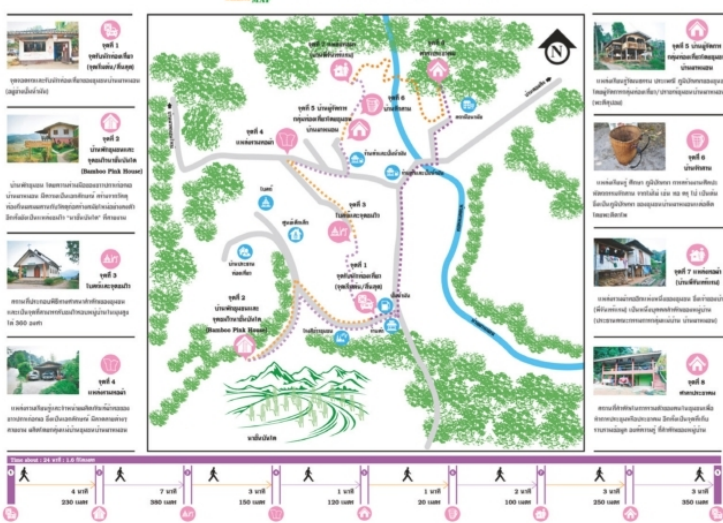
แผนที่ท่องเที่ยวเดินป่าชมธรรมชาติ-ร่องรอยอดีตบ้านผามอน

แผนที่ท่องเที่ยวปั่นจักรยานชมธรรมชาติ

แผนที่ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชุมชนบ้านผามอน

สิ่งที่โดดเด่นของบ้านผามอนอีกอย่าง คือ บ้านพักแบบส่วนตัว เป็นบ้านที่อยู่บนสันดอยมองเห็นทิวทัศน์ธรรมชาติที่สวยงาม แสนสงบ รวมถึงแปลงดอกไม้เมืองหนาวที่ปลูกอยู่ท่ามกลางนาข้าว

หากต้องการชมนาข้าวชั้นบันไดที่เป็นช่วงสีเขียวข่มมสดใสนของท้องทุ่งนาขั้นบันได บวกกับแมงหมอกปูยฝอยเหมือนดั่งต้นไม้หายใจต้องมาช่วงต้นฤดูช่วงกลางเดือนกันยายนถึงกลางเดือนตุลาคม แต่อยากหากสัมผัสกับทุ่งสีทองในฤดูเก็บเกี่ยวควรเดินทางมาปลายเดือนตุลาคมถึงต้นพฤศจิกายน

ด้วยความที่บ้านผามอนเป็นสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติโดยแท้จริง ทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา โดยสถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน จึงได้ลงพื้นที่เพื่อนำข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยวมาจัดทำเป็นแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ ให้กับชุมชนบ้านผามอนสำหรับไว้เป็นต้นแบบแผนที่ที่สามารถบอกพิกัดได้อย่างชัดเจนให้แก่นักท่องเที่ยว รวมถึงประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงแหล่งท่องเที่ยวที่กระจายตัวอยู่อย่างทั่วถึงในทุกพื้นที่

มนต์เสน่ห์ด้านความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะของชนเผ่า ทำให้มีเอกลักษณ์วัฒนธรรมของแต่ละชนเผ่าที่แตกต่างกันออกไปและมีเสน่ห์เฉพาะตนเอง มีวิถีชีวิตที่เดินควบคู่ไปอย่างสมดุลกับธรรมชาติ เป็นแม่เหล็กที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ลองเข้ามาสัมผัสกับธรรมชาติอย่างแท้จริง

“ปรึกษาฟรี”

“โดยประชาชนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

ในการขอคำปรึกษาจากมหาวิทยาลัยฯ”

มีปัญหา อย่ารอช้า

รีบถามมา...เราตอบให้

ask+ คู้คิดมิตรชุมชน

ราชมงคลล้านนา ร่วมแก้ปัญหาด้วยเทคโนโลยี

เพื่อนคู้คิดมิตรชุมชนยินดีช่วยไขปัญหาเยียวยาความเดือดร้อนของท่านผู้อ่านทุกท่านและทุกปัญหาไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการเกษตรกรรม เทคโนโลยี บริหารธุรกิจ ศิลปกรรมหรือด้านอื่นๆ เพียงแค่ท่านถามมาเรามีนักวิชาการหลากหลายสาขา ที่จะช่วยไขปัญหาของท่านทันที

สำหรับท่านที่มีคำถาม ขอสงสัย สามารถส่งคำถามมายัง :

โครงการคู้คิด มิตรชุมชน สถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

98 หมู่ 8 ต.ป่าป้อ อ.ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 50220 โทร.053 - 266516-8

E-mail : Kaewpanya@rmutl.ac.th

“ แหล่งเรียนรู้มีชีวิต
รวมความคิด
พัฒนาความเป็นอยู่ของชุมชน ”

คลัง
ความรู้
ชุมชน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ห้องสมุดคลังความรู้ชุมชน

สถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
98 หมู่ 8 ต.ป่าป้อง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ 50220